

**Резиме на Посебниот план за стопанисување со шуми
за шумско-стопанска единица Огражден (2022 – 2031 година)**

Вкупна површина ..... 2.835,60 ха
 Шуми 2.397,90ха
 Шумски култури ..... 45,30 ха
 Шумско земјиште 300,00ха
 За други намени ..... 92,40 ха

Опфаќа имот (шуми и друго земјиште) во 100% државна сопственост, имот каде државата е сосопственик и имот со неизложени права.

Табела 1: Шуми според форма на одгледување

форма на одгледување	површина		дрвна маса			тековен прираст			просечен прираст		
	ха	%	м ³	%	м ³ /ха	м ³	%	м ³ /ха	м ³	%	м ³ /ха
високостеблени	2.443,20	100,00	676.136	100,00	276,74	10.191	100,00	4,17	402	100,00	0,16
вкупно	2.443,20	100,00	676.136	100,00	276,74	10.191	100,00	4,17	402	100,00	0,16

Табела 2: дрвни видови по површина и тековен прираст

Дрвен вид	површина		дрвна маса			тековен прираст			просечен прираст		
	ха	%	м ³	%	м ³ /ха	м ³	%	м ³ /ха	м ³	%	м ³ /ха
Бука	2.234,24	91.45	626.556	92.67	280.43	9.404	92.28	4.21	123	30.60	0.06
Јасика	94,20	3.86	25.840	3.82	274.31	322	3.16	3.42	134	33.33	1.42
Бел бор	73,53	3.01	17.219	2.55	234.18	296	2.90	4.03	73	18.16	0.99
Црн бор	14,32	0.59	1.598	0.24	111.59	43	0.42	3.00	53	13.18	3.70
Дуглазија	1,44	0.06	224	0.03	155.56	4	0.04	2.78	6	1.49	4.17
Ос.видови	25,47	1.04	4.699	0.69	184.49	122	1.20	4.79	13	3.23	0.51
Вкупно	2.443,20	100.00	676.136	100.00	276.74	10.191	100.00	4.17	402	100.00	0.16

Вкупно обрасната површина на шумскостопанската единица “Џами Тепе” изнесува 2.443,20 ха. Од вкупно обраснатата површина под високостеблени насади има површина 2.443,20 ха или 100 %.

Според начинот на стопанисување:

- високостеблените разновозрасни насади се на површина од 2.336,50ха или 95,63 %
- високостеблените едновозрасни насади се на површина од 61,40 ха или 2,51 %
- високостеблени култивирани насади на површина од 45,30 ха или 1,85 %

По однос на видовиот состав, чистите насади се застапени на површина од 1.962,90ха или 80,34 %, а мешаните ги има на површина од 480,30 ха или 19,66 % од вкупната обрасната површина на шумскостопанската единица (ШСЕ).

По однос на очуваноста, очуваните насади се застапени на површина од 2.397,90ха или 100 %.

По однос на обновеноста и подмладувањето на насадите состојбата е различна. Во насадите каде се вршени сечи има подмладување и обновување, а во насадите каде што не е вршено сеча, обновеноста и подмладувањето е средно добро.

Вештачки подигнатите насади се во добра состојба и имаат поволни услови за иден раст и развој со стремез да израснат во квалитетни насади.

Општи цели на стопанисувањето

Шумите според позитивните Законски прописи, се третираат како добро од посебен општествен интерес. Поради ваквиот третман, со нив се стопанисува според принципот на трајност во стопанисувањето и искористувањето. Сето тоа, со цел да може трајно да се обезбедат одредени количини на разни дрвни сортименти и други шумски производи, неопходно потребни за задоволување на потребите на населението и индустријата, која ги користи различните сортименти и производи.

Покрај материјалните користи од шумата, тие треба да ги задоволуваат и општо корисните функции, неопходно потребни за задоволување на општеството во целост. Овие функции ќе бидат исполнети, ако шумата дава трајно зголемено количество на дрво, со се подобар квалитет. Такви функции на шумата се: заштита на почвата од ерозија, подобрување на климата, прочистување на воздухот, регулирање на водениот режим и друго.

Според состојбата на насадите вкупниот тековен прираст за шумскостопканската единица изнесува **10.191** м³ годишно. **Планираниот етат изнесува 72.080м³ или 71% од можниот прираст.** Бидејќи, планираниот принос (етат) е помал од можниот прираст, целта за обезбедување на трајност во стопанисувањето е осигурана.

План за главни сечи на шумите

Главниот принос за овој стопански период ќе се реализира по пат на групимично пребирна сеча, санитарна сеча и прореди.

Групимично пребирната сеча ќе се примени во високостеблените разновозрасни насади. Со оваа сеча покрај стеблата со одредени димензии ќе се сечат и стебла кои се потенки, чие отклонување е потребно заради добивање на потребни услови за обнова. Стеблата се сечат во мали групи, така да во шумата се отвараат мали окна, кои по природен пат ќе се осеменат. Со планот е одредено од која класа на дебелина колку ќе се сече за да се дојде до нормален распоред на дрвните маси по класи на дебелина во секој насад. Оваа сеча ќе се спроведе во одделите:

1а,2а,3а,4а,5а,6б,8а,12а,15а,16а,17а,20а,22а,25а,25а,25б,28а,31а,32а,35а,38а,40а,40б,41 б,43а,44а,45б,,48а,49а,56а,48а,49а,56а,9а,24а,55а,56а.Притоа за периодот од 2023-2032 се предвидува користење на 25.159 м³ бруто дрвна маса.

Санитарна сеча ќе се спроведува во високостеблени насади од бука и други лисјари и четинари со вкупен етат од 1843 м³ за десет години.

Проредите ќе се спроведат во вештачко подингатите насади од бел бор, црн бор, ела и дуглазија. Со проредните сечи се предвидува да се опфатат пред се стебла со лоши генотипски и фенотипски својства, стебла со криви дебла и неправилни крошни, со

нагниени или оштетени дебла и круни, стебла кои го попречуваат развојот на перспективните стебла од кои не се очекува добар прираст по однос на квалитет и квантитет. Оваа сеча ќе се спроведе во одделите 16, 26, 36, 46, 156, 166, 17в, 206, 216, и 28в. Притоа за периодот од 2022-2031 се предвидува користење на 537 м3 бруто дрвна маса.

Вонредниот принос изнесува 11452 м3 и истиот доаѓа од панираната изградба на 34,70 км шумски патишта.

Вкупниот редовен и вонреден етат за десет години изнесува 83532 м3.

Табела 3: планирани приходи од други шумски производи

Вид на производ	Количина кг/м3	Цена 1 кг/м3	Вкупно денари
Печурки (свежи)	5.000	150	750.000
Смрека	5.000	50	250.000
Боровинки	1.000	150	150.000
Разни чаеви	1.000	35	35 000
Вкупно:			1.185.000

План за одгледување на шумите

Во буковите насади кои се слабо обновени и со помал обраст, предвидено е и потсејување со семе од ела на вкупна површина од 26,70 ха.

Шуми во кои не се дозволува напасување на добиток

Добитокот може да направи големи штети врз младо подигнатите култури и поникот на насадите, со што би се оневозможила обновувањето или подмладувањето на шумите. Според член 52 од Законот за шумите се забранува пасење на добиток во шума. Во ШСЕ постои потенцијална опасност, поради фактот дека има поголем број на добиток (овци, говеда) во овој регион и се врши испаша на истиот. Поради ваквата состојба, стручните лица од ова шумското стопанство во иднина во рамките на оваа ШСЕ на видни места потребно ќе постават табли со натпис “Забрана за напасување на добитокот” и ќе преземат други соодветни мерки за заштита на шумите од напасување на добитокот (зголемена чуварска служба, едукација на сточарите, давање совети, опомени, а во најлоши случаи и казнување).